

Obecná ekonomie II - přednášky

doc. Mgr. Ing. Michal Tvrdoň, Ph.D.

katedra ekonomie a veřejné správy

č. dveří: A 235

telefon: 596 398 460

email: tvrdon@opf.slu.cz

Konzultační hodiny:

Středa od 10:00 do 11:00
Čtvrtek od 13:00 do 15:00

Obecná ekonomie II - semináře

Ing. Karin Gajdová, Ph.D.

Ing. Jaroslav Škrabal

Ing. Tomáš Verner

Podmínky absolvování předmětu

1. Docházka na semináře (60 %) – **NEPLATÍ** 😊
2. Průběžný test (online v IS SLU)
3. Zkouška

Celkem 100 bodů v tomto rozložení:

- až 30 bodů za průběžný test – **15.4.2021 online**
- až 10 bodů za aktivitu na seminářích (probíhá v MS Teams)
- až 60 bodů za zkouškový test

Stupnice hodnocení

0 - 59 bodů

F

---

60 - 68 bodů

E

69 - 75 bodů

D

76 - 83 bodů

C

84 - 90 bodů

B

91 - 100 bodů

A

Literatura ke studiu

- **TVRDOŇ, M. *Obecná ekonomie II.* SU OPF, 2019. Distanční studijní opora.**
- HOLMAN, R. *Ekonomie.* Praha, 2002. ISBN 80-7179-681-6.
- POŠTA, V., SIRŮČEK, P. *Makroekonomie - základní kurs. Cvičebnice.* Slaný, 2006. ISBN 80-86175-42-1.
- PAULÍK, T., PELLEŠOVÁ, P. *Makroekonomie A. Opora pro distanční studium.* Karviná, 2005. ISBN 80-7248-234-3.
- RUSMICOVÁ, L., SOUKUP, J. A KOL. *Makroekonomie. Základní kurz.* Slaný, 2002. ISBN 80-86175-24-3.
- PELLEŠOVÁ, P. *Obecná ekonomie II.* SU OPF, 2013. ISBN 978-80-7248-959-6.
- MANKIW, N. G. *Principles of Macroeconomics.* Mason: Cengage Learning, 2011. ISBN 978-0538453042.
- FUCHS, K., TULEJA, P. *Základy ekonomie.* Praha, 2003. ISBN 80-86119-74-2.
- TULEJA, P., MAJEROVÁ, I., NEZVAL, P. *Základy makroekonomie.* Praha, 2006. ISBN 80-251-0952-6.

Osnova přednášek

1. Úvod do makroekonomie – 25.2.
2. Keynesiánský výdajový model – 4.3.
3. Model AS-AD – 11.3.
4. Peníze a jejich role v ekonomii – 18.3.
5. Inflace – 25.3.
6. Trh práce a nezaměstnanost – 1.4.
7. Ekonomický růst – 8.4.
8. Hospodářský cyklus - 22.4.
9. Fiskální politika – 29.4.
10. Monetární politika - 6.5.
11. Zahraniční obchod a vnější obchodní politika – 13.5.
12. Mezinárodní peněžní trh a vnější měnová politika – 20.5.
13. Hospodářská politika a měření její účinnosti - ????????

Ekonomie jako věda

- EKONOMIKA nebo EKONOMIE?
- Společensko-vědní disciplína
- ekonomie je odvozena z řeckých slov **oikos** znamenající dům, a **nomos** je pravidlo, zákon.
- Mikroekonomie vs. Makroekonomie

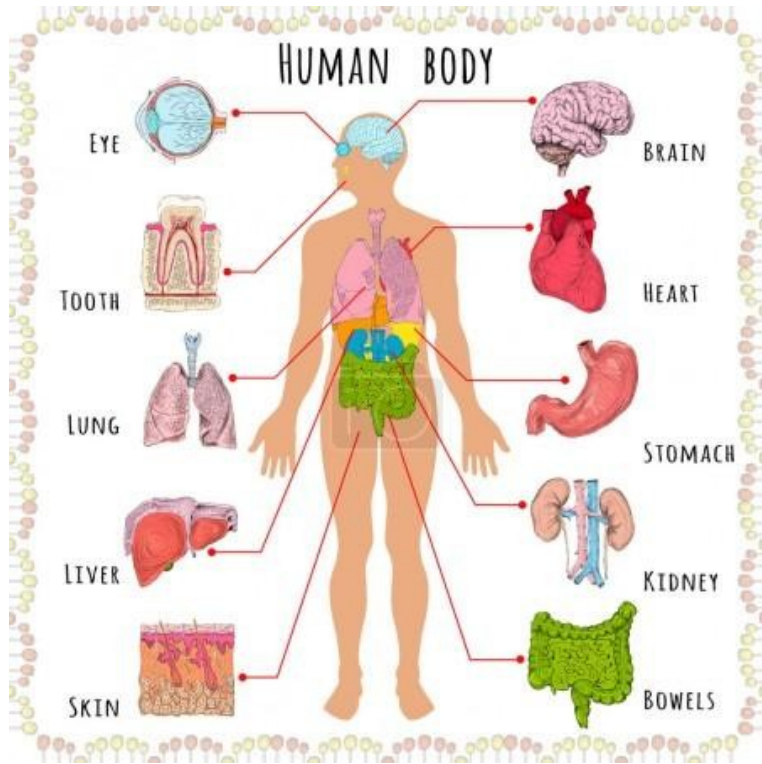
Ekonomie jako věda

MIKROEKONOMIE

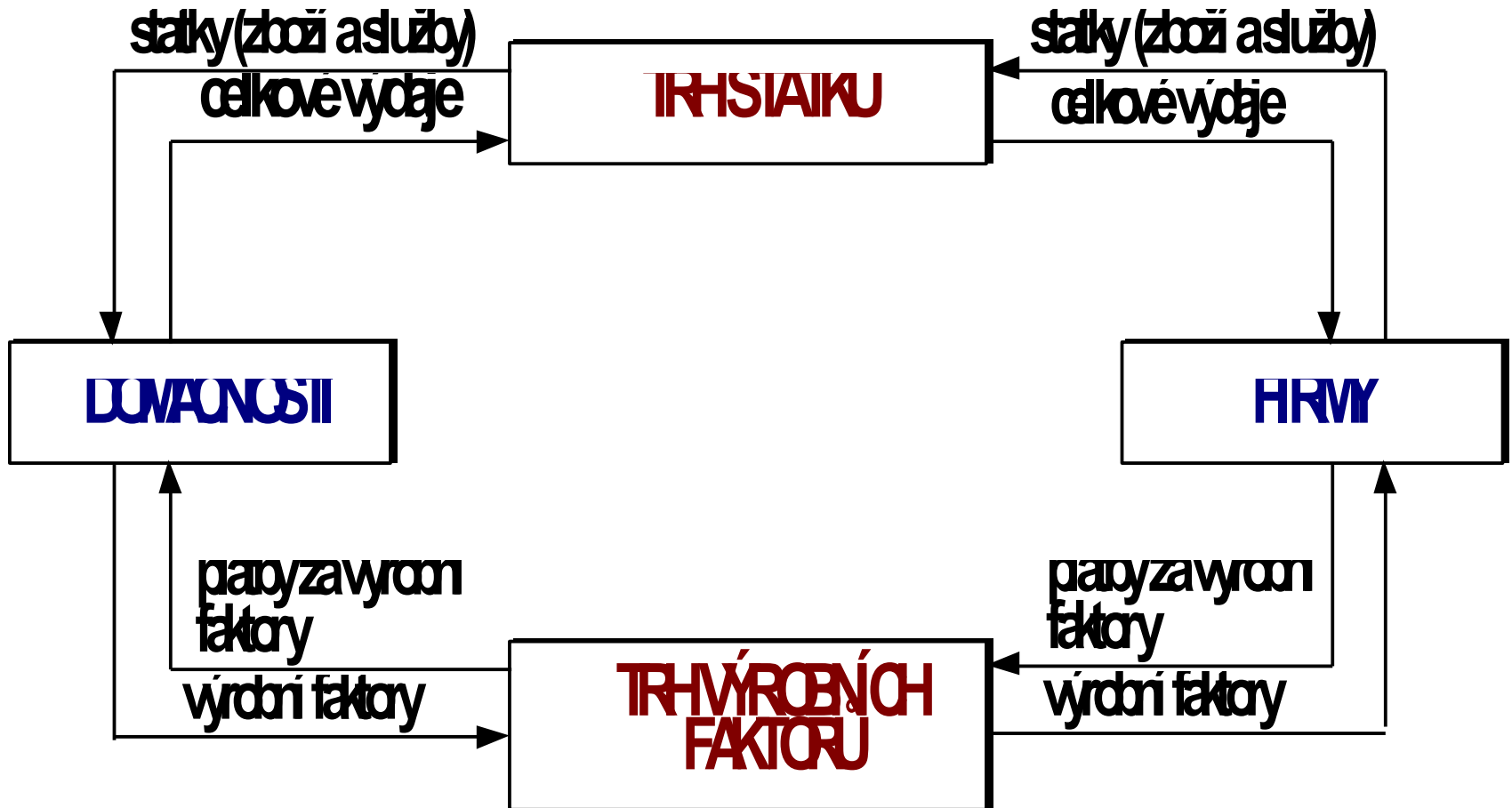
- zabývá se chováním dílčích ekonomických subjektů na dílčím trhu, tedy trhu určitého statku nebo trhu určitého výrobního faktoru

MAKROEKONOMIE

- zabývá chováním ekonomiky jako celku, zkoumá souhrnné, agregátní ekonomické jevy a vzájemné vztahy mezi nimi, souhrnné ekonomické veličiny jako jsou nezaměstnanost, inflaci, národní produkt, vztah k zahraničí

Ekonomický koloběh – mikroekonomické pojetí

Cíle státu vs. cíle firmy

Cíle firmy?

- Dosahování zisku, resp. maximalizace zisku

ale také alternativní cíle:

- Tržní podíl
- Dlouhodobé přežití
- Expanze a růst firmy

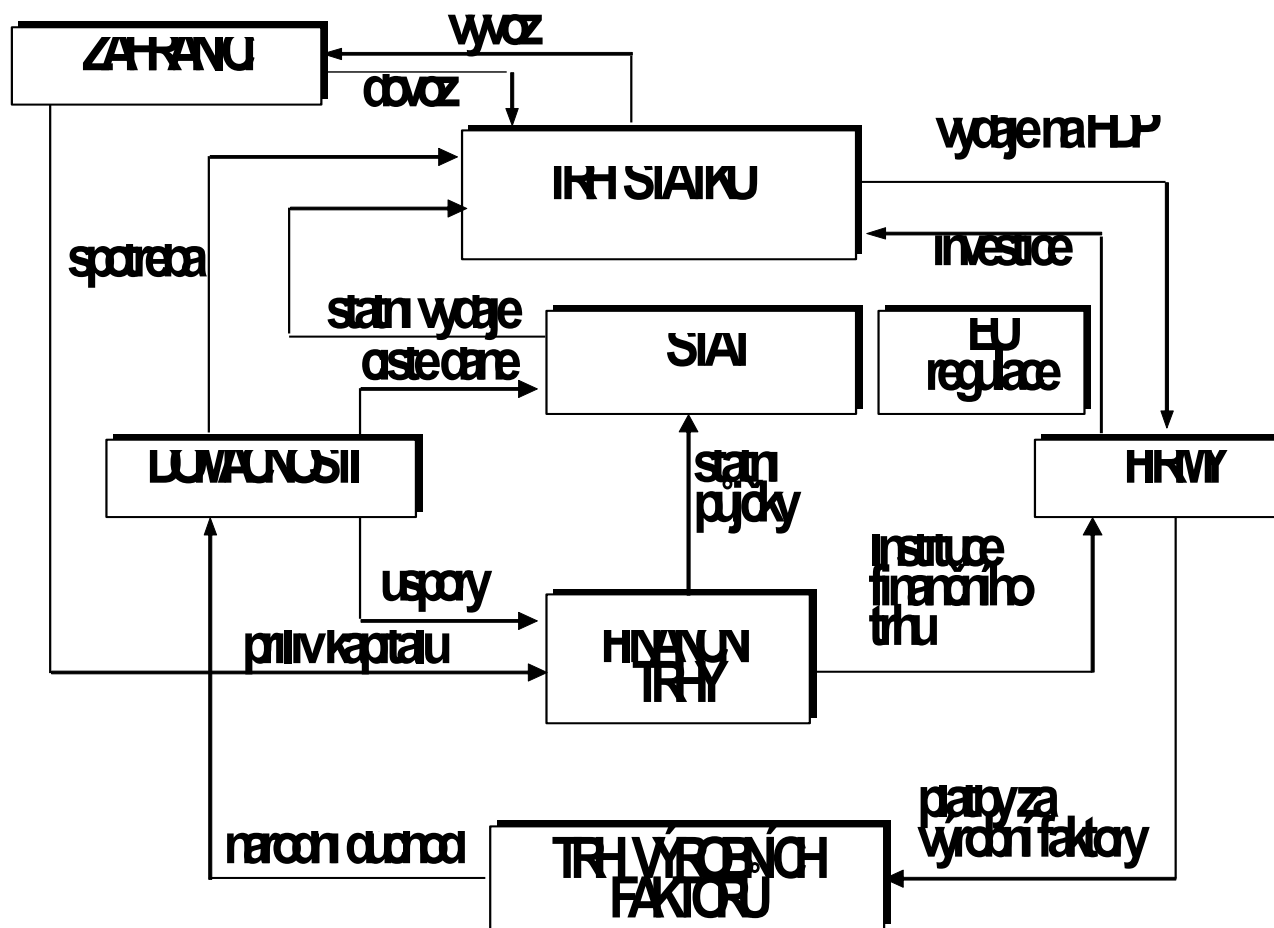
Cíle státu?

- Zvyšování blahobytu obyvatelstva

determinanty:

- Ekonomický růst
- Nízká míra nezaměstnanosti
- Cenová stabilita a kurzová stabilita
- Vnější rovnováha

Ekonomický koloběh – makroekonomické pojetí

Makroekonomické agregáty

- Vývoj ekonomiky a jeho sledování zajímá domácnosti, firmy, stát a koneckonců i zahraničí
- **PROČ?**
- Domácnosti – mzdy, důchody, investice do infrastruktury, jistota zaměstnání
- Firmy - kolik investovat, mzdy, kolik vyrábět
- Stát – kurz měny (CB), daně, rozpočet
- Politici – chtějí znovuzvolení
- Zahraničí – investice, zahraniční obchod, půjčky
- **Kde jde zjistit data?**

Makroekonomie – základní agregáty

System národní účtů = specializovaná část ekonomie a statistiky, která se zabývá měřením a vykazováním výsledků ekonomické činnosti

Makroekonomické agregáty = souhrnné národohospodářské veličiny

- **Stavové** (měří danou veličinu v daném časovém okamžiku, např. množství peněz v oběhu, počet pracovních sil v ekonomice, objem úspor atd.)
- **Tokové** (měří danou veličinu za určité časové období, tj. její pohyb za určitou jednotku, např. změnu investic za rok)

Makroekonomie – základní agregáty

- Výkon dané ekonomiky – produkt (HDP a HNP)
- Pracovní síla (zaměstnanost a nezaměstnanost)
- Cenová hladina
- Pozice vůči zahraničí

Makroekonomické agregáty - produkt

- Výkon ekonomiky je vyjadřován nejčastěji pomocí **hrubého domácího produktu (HDP)**
- Na základě tohoto ukazatele jsme schopni určit aktuální výkonnost dané ekonomiky, výkonnost v čase a jsme také schopni porovnávat jednotlivé země v rámci světové ekonomiky mezi sebou, případně regiony v rámci jedné země.
- Obdobně jako tomu je u sportovců, tak i ekonomika může mít aktuální výkonnost pod svými možnostmi nebo naopak může být její výkonnost tak vysoká, že se může začít i přehřívat, což následně zpravidla přináší negativní dopady.
- Důležité je, v jaké relaci k dlouhodobě udržitelné výkonnosti se aktuální výkonnost nachází, což bude klíčové i pro nastavení odpovídající hospodářské politiky státu (zejména fiskální a monetární politiky).

Makroekonomické agregáty - zaměstnanost

- Práce je primární výrobní faktor a patří ke klíčovým faktorům výkonnosti ekonomiky (jak co do kvantity, tak do kvality).
- **Zaměstnanost** nám zpravidla ukazuje, kolik obyvatel v produktivním věku je zapojeno do pracovního procesu.
- Se zaměstnaností souvisí i opačný jev, a to je **nezaměstnanost**, která znamená, že určitá část obyvatel v produktivním věku nepracuje (buď z vlastního rozhodnutí, nebo tzv. nedobrovolně čili i když by chtěli pracovat, nikdo jejich ruce ani mozky nepoptává).
- trh práce je v podstatě zrcadlem fungování ekonomiky, lze na základě vývoje počtu nezaměstnaných hodnotit aktuální vývoj ekonomiky.

Makroekonomické agregáty – cenová hladina

- **Cenová hladina** představuje všeobecnou úroveň cen v ekonomice (v makroekonomii se pohybujeme ne na dílčích trzích (např. banánů) ale agregátních trzích, kde sledujeme všechny ceny statků a služeb, které se navíc v čase vyvíjejí).
- Cenová hladina se měří nejčastěji pomocí cenových indexů (CPI, PPI apod.)
- Cenová hladina se v důsledku zdražování jednotlivých výrobků může zvyšovat, kdy v makroekonomii označujeme tento jev termínem **inflace** čili trvalý vzestup všeobecné cenové hladiny
- Inflace je sice peněžní jev, nicméně její dopad na ekonomiku může být zásadní.

Makroekonomické agregáty – vnější ekonomická pozice

- Vnější ekonomická pozice vyjadřuje postavení dané ekonomiky ve světové ekonomice.
- Současné ekonomiky nejsou uzavřené a čile se zapojují do mezinárodního obchodu, který jim může přinést celou řadu jak pozitivních dopadů, tak i negativních dopadů
- V rámci světové ekonomiky můžeme s různou intenzitou sledovat toky zboží, služeb, osob a kapitálu mezi zeměmi.
- Pro makroekonomy je tedy důležité nějakým způsobem zachytit postavení dané země vůči zbytku světa, což se nejčastěji stanovuje pomocí sledování účtů v rámci **platební bilance**, jež zjednodušeně řečeno vyjadřuje mezinárodní obchod s výrobky a službami a mezinárodní pohyb kapitálu do země a ze země.
- Důležité jsou nejen toky v absolutních číslech, ale rovněž i výsledná salda jednotlivých účtů, čili jestli převažuje směr z ekonomiky nebo do ní.

Měření výkonu ekonomiky

Měření výkonnosti ekonomiky

Otázka - Který ze zobrazených vzpěračů je silnější?

V absolutních číslech je zřejmé, že větší váhu zvedne vzpěrač vpravo, což je dáno tím, že je větší, má větší objem svalů, než kolik má vzpěrač vlevo. Pokud bych ale poměřovali relativní výkon obou vzpěračů, tj. že bychom zohlednili jednak váhu, kterou zvedli, jednak ale i celkovou hmotnost vzpěrače a vzájemně je poměřili, mohli bychom klidně dojít k závěru, že malý vzpěrač je silnější, tj. má vyšší výkon než vzpěrač velký. Stejně je tomu tak i u ekonomik (viz následující obrázek)

Výkon ekonomiky – hrubý domácí produkt (HDP)

- = součet peněžních hodnot finálních výrobků a služeb vyprodukovaných během jednoho roku výrobními faktory alokovanými v dané zemi, a to bez ohledu, kdo je jejich vlastníkem
- **Proč peněžní hodnota?**

Hrubý domácí produkt - výpočet

Podmínky pro započítání do HDP:

- jen to, co je nově vyprodukováno (NE opětovný prodej)
- jen finální produkce (NE polotovary)
- jen to, co prošlo trhem (NE domácí práce)
- jen to, co je legální (NE černý/šedý trh) - ne tak úplně (Statisticki zahrnují do národních účtů vedle prostituce a obchodu s drogami také krádeže motorových vozidel, ilegální výrobu a pašování cigaret, alkoholu a paliv a také porušování autorských práv.

Odhad černé ekonomiky jako část HDP

Podíl ilegálních aktivit na HDP v letech 2010 a 2012:

	v miliardách korun (2010)	v procentech HDP (2010)	v miliardách korun (2012)	v procentech HDP (2012)
Ilegální aktivity celkem	19,72	0,50	24,10	0,60
Drogový trh v ČR	8,27	0,21	9,43	0,23
Prostituce	3,54	0,09	3,39	0,08
Ilegální výroba a pašování tabáku a alkoholu	2,86	0,07	4,65	0,12
Ostatní (porušování autorských práv, krádeže motorových vozidel a podvody s palivou)	5,04	0,13	6,62	0,16

Výkon ekonomiky – hrubý domácí produkt (HDP)

- Ceny se v čase mění (zpravidla rostou), což může mít vliv na hodnotu HDP » možná zkreslení v čase a nemožnost srovnání
- **Nominální HDP** – vypočítává se v běžných cenách, tj. cenách roku ve kterém počítáme HDP
- **Reálný HDP** – vypočítává se ve stálých cenách, tzn. cenách očištěných od změn (např. HDP za rok 2014 v cenách roku 2005). Důležitý pro posouzení vývoje ekonomiky v čase
- Deflování= očištění od inflačních jevů čili převod z nominální hodnoty na reálnou

EU member states economic data (2015)

Member state sorted by GDP	GDP (Nominal) in billions of euro ^[35]	GDP (Nominal) per capita euro ^[35]	GDP (PPS) per capita euro ^[36]
 Germany	3,032.8	37,100	36,000
 United Kingdom	2,577.3	39,600	31,600
 France	2,181.1	32,800	30,300
 Italy	1,642.4	27,000	27,500
 Spain	1,075.6	23,200	26,200
 Netherlands	676.5	40,000	36,800
 Sweden	447.0	45,600	35,600
 Poland	429.8	11,200	19,800
 Belgium	410.4	36,600	33,800
 Austria	339.9	39,400	36,600
 Denmark	271.8	47,800	36,200
 Ireland	255.8	55,100	49,600
 Finland	209.2	38,200	31,200
 Portugal	179.5	17,300	22,300
 Greece	176.0	16,200	20,300
 Czech Republic	167.0	15,800	25,000

EU member states economic data (2015)

Member state sorted by GDP	GDP (Nominal) in billions of euro ^[35]	GDP (Nominal) per capita euro ^[35]	GDP (PPS) per capita euro ^[36]
 Romania	160.4	8,100	16,300
 Hungary	109.7	11,100	19,700
 Slovakia	78.7	14,500	22,200
 Luxembourg	51.2	89,900	76,400
 Bulgaria	45.3	6,300	13,300
 Croatia	43.8	10,400	16,700
 Slovenia	38.6	18,700	23,700
 Lithuania	37.3	12,900	21,300
 Latvia	24.4	12,300	18,500
 Estonia	20.3	15,400	21,200
 Cyprus	17.6	20,800	23,500
 Malta	8.8	20,300	25,400

Ekonomická síla

1	China ^[n 1]	23,159,107
	European Union ^[n 2]	20,982,857
2	United States	19,390,600
3	India	9,459,002
4	Japan	5,428,813
5	Germany	4,170,790
6	Russia	4,007,831
7	Indonesia	3,242,771
8	Brazil	2,240,319
9	United Kingdom	2,211,042
10	France	2,805,746
11	Mexico	2,455,657
12	Italy	2,310,902
13	Turkey	2,143,927
14	South Korea	2,029,032
15	Spain	1,773,906
16	Saudi Arabia	1,773,551
17	Canada	1,769,270
18	Iran	1,644,705
19	Australia	1,246,475
20	Thailand	1,233,737
21	Egypt	1,201,188
22	Taiwan	1,185,480
23	Poland	1,121,009
24	Nigeria	1,118,756
25	Pakistan	1,056,987
26	Malaysia	930,750
27	Argentina	920,249
28	Netherlands	916,078
29	Philippines	875,572
30	South Africa	765,568

Ekonomická síla = udává ji celkový HDP přepočtený na srovnatelnou měnovou jednotku (USD nebo EUR). Tento ukazatel definuje postavení dané země (její sílu) ve světové ekonomice

40	Switzerland	517,172
41	Romania	481,453
42	Kazakhstan	477,996
43	Hong Kong	454,912
44	China	451,070
45	Austria	439,575
46	Vietnam	423,915
47	Venezuela	380,743
48	Norway	380,006
49	Czech Republic	375,679
50	Ukraine	368,784
51	Qatar	347,887
52	Ireland	343,682
53	Myanmar	334,856
54	Israel	316,120
55	Portugal	310,651
56	Kuwait	309,640
57	Greece	302,150
58	Morocco	300,556
59	Hungary	284,266
60	Denmark	284,040
61	Sri Lanka	278,415
62	Finland	239,662
63	Uzbekistan	222,792
64	Ethiopia	194,980

■ Ekono
na

1	 Qatar	124,927
—	 <i>Macau</i>	114,430
2	 Luxembourg	109,192
3	 Singapore	90,531
4	 Brunei	76,743
5	 Ireland	72,632
6	 Norway	70,590
7	 Kuwait	69,669
8	 United Arab Emirates	68,245
9	 Switzerland	61,360
—	 <i>Hong Kong</i>	61,016
10	 San Marino	60,359
11	 United States	59,495
12	 Saudi Arabia	55,263
13	 Netherlands	53,582
14	 Iceland	52,150
15	 Bahrain	51,846
16	 Sweden	51,264
17	 Germany	50,206
18	 Australia	49,882
19	 Taiwan	49,827
20	 Denmark	49,613
21	 Austria	49,247
22	 Canada	48,141
23	 Belgium	46,301
24	 Oman	45,464
25	 Finland	44,050
26	 United Kingdom	43,620
27	 France	43,550
28	 Japan	42,659
29	 Malta	42,532
30	South Korea	39,387

nická úroveň

udá

34	 Cyprus	36,557
35	 Israel	36,250
36	 Czech Republic	35,223
37	 Equatorial Guinea	34,865
38	 Slovenia	34,063
39	 Slovakia	32,895
40	 Lithuania	31,935
41	 Estonia	31,473
42	 Trinidad and Tobago	31,154
43	 Portugal	30,258
44	 Poland	29,251
45	 Hungary	28,910
46	 Malaysia	28,871
47	 Seychelles	28,712
48	 Russia	27,890
49	 Greece	27,776
50	 Latvia	27,291
51	 Saint Kitts and Nevis	26,849
52	 Antigua and Barbuda	26,198
53	 Turkey	26,453
54	 Kazakhstan	26,071
55	 Bahamas, The	25,080
56	 Chile	24,588
57	 Panama	24,262
58	 Croatia	24,095
59	 Romania	23,991
60	Uruguay	22,445

řepočtený

HDP vs. HNP

1. Hrubý domácí produkt
2. Hrubý národní produkt

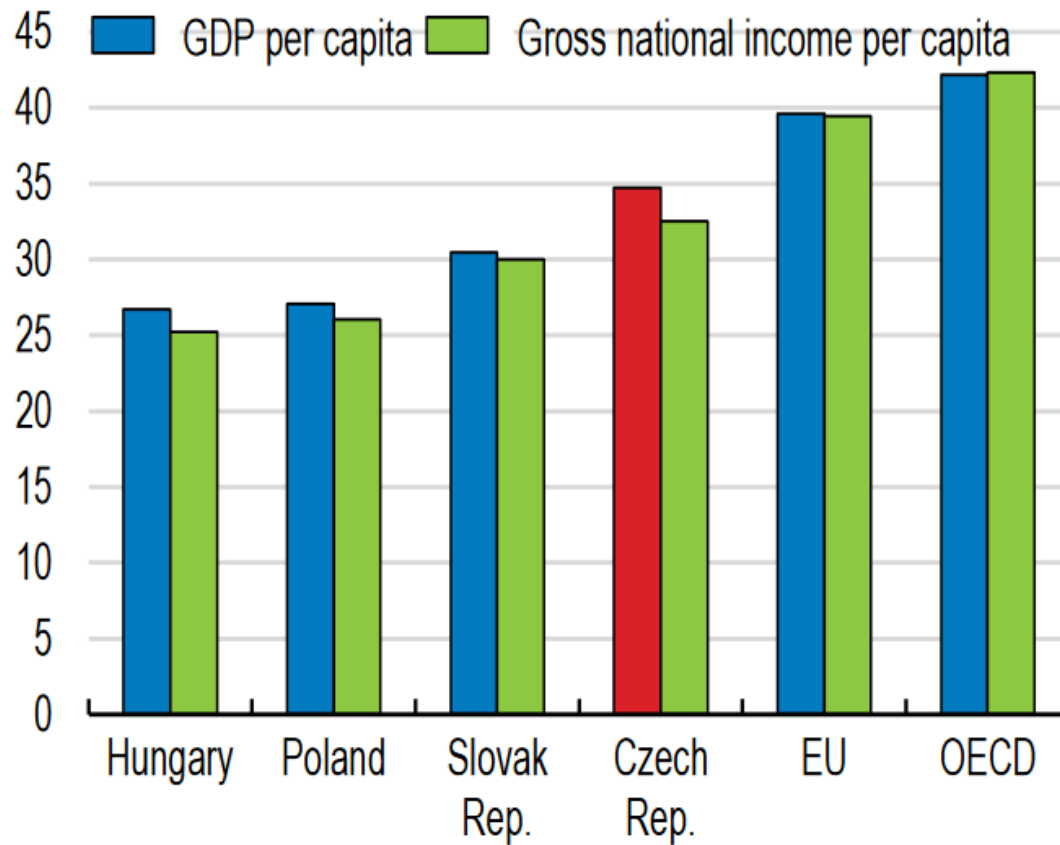
U **HDP** je důležité, kde jsou VF umístěny (v domácí zemi či v cizině) bez ohledu na to, kdo je vlastní. U **HNP** je naopak důležité, kdo tyto výrobní faktory vlastní, bez ohledu na to, kde jsou umístěny.

Hrubý národní produkt

- Gross national product (GNP)
- v české odborné literatuře se ale používá zkratka HNP
- = tržní hodnota všech finálních statků a služeb vyrobených výrobními faktory ve vlastnictví rezidentů dané země za dané časové období (zpravidla 1 rok).
- Při výpočtu HDP nás tedy zajímá, kdo je vlastníkem výrobního faktoru (tj. národnost).

HDP vs. HNP

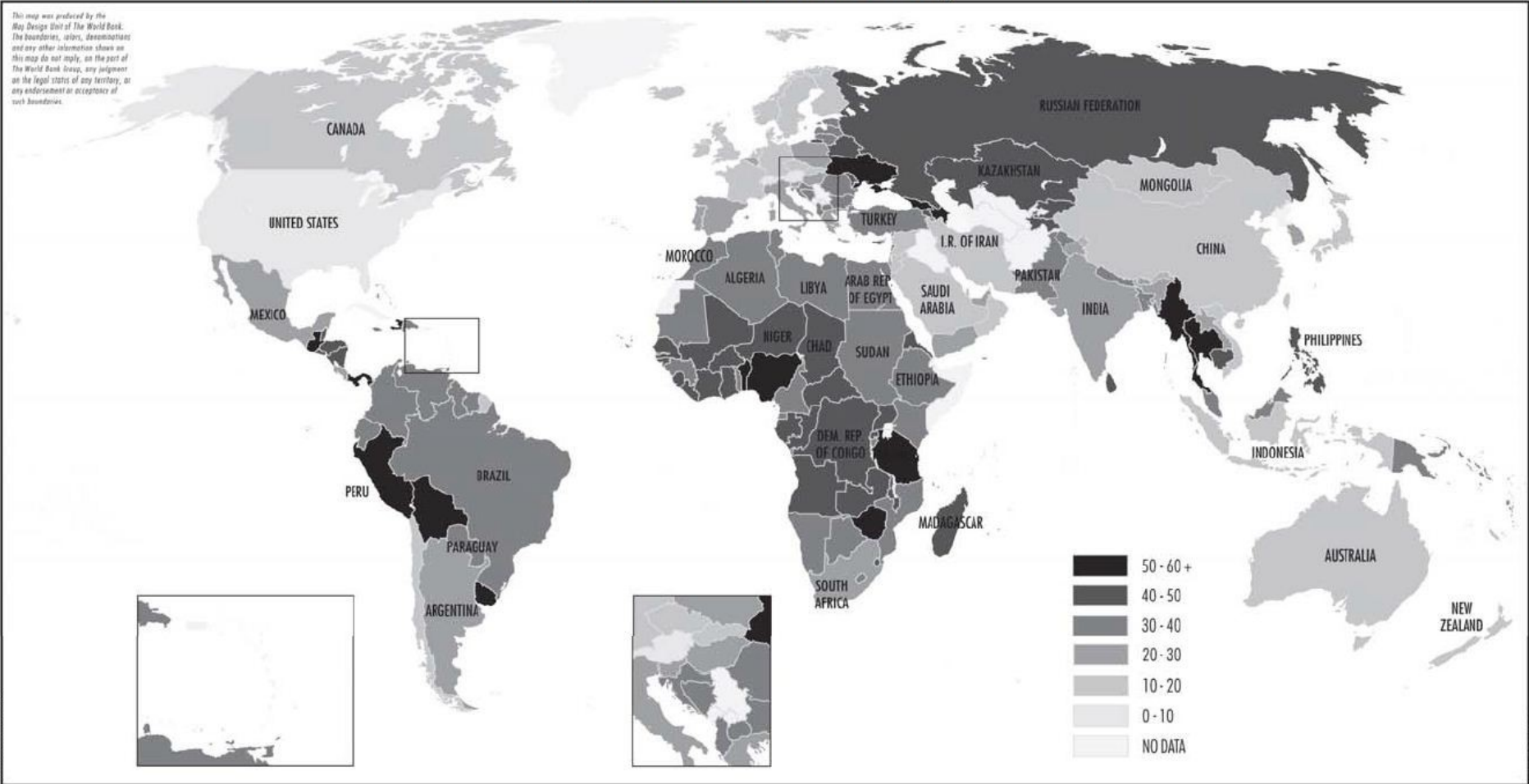
Hrubý domácí produkt - výpočet

Problémy s měřením HDP:

- netržní statky - produkce domácností až 1/3 HDP
- volný čas - pokles pracovní doby (nebo státní svátky)
- zhoršení životního prostředí
- Stínová ekonomika - v EU rozsah až 25 %, v ČR asi 15 % HDP
- kvalita zboží

Šedá ekonomika

Figure 4. World View of Informality

Odhad šedé ekonomiky v ČR

Rok	Objem v miliardách KČ	Podíl na HDP v procentech
2015 (odhad)	614	15,1
2014 (odhad)	612	15,4
2013	602	15,5
2012	615	16
2011	644	16,4
2010	609	16,7
2009	583	16,9
2008	617	16,6
2007	544	17

Šedá ekonomika

důvody:

- Vysoké pojistné odvody » práce na černo (až 2/3 podíl)
- Platby bez faktury (řemeslníci)
- Zejména ve výrobě, velkoobchod a maloobchod, stavebnictví a doprava, skladování a komunikace

Hrubý domácí produkt – metody měření

- Výdajová metoda
- Důchodová (příjmová) metoda
- Odvětvová metoda

Výdajová metoda (výdaj=příjem)

Podstata – sečteme výdaje ekonomických subjektů

$$\text{HDP} = \text{C} + \text{I} + \text{G} + \text{NX}$$

C= spotřeba domácností

I= hrubé soukromé investice

G= výdaje vlády na nákup statků a služeb

NX= čistý export (rozdíl mezi Exportem a Importem)

Spotřební výdaje (C)

- Domácnosti nakupují předměty krátkodobé (potravin) a dlouhodobé spotřeby (životnost déle než rok – auto, nábytek, domácí spotřebiče) a služby

Investiční výdaje (I)

- = investice soukromých podniků + nákup nových nemovitostí
- Investice:
  1. *Fixní (nákup budov, strojů a zařízení)*
  2. *Investice v podobě zásob*
- I_G = hrubé investice čili souhrn všech investic
- I_R = obnovovací investice, tj. ty investice, které pouze nahrazují opotřebená výrobní zařízení a budovy (amortizaci)
- I_N = čisté investice, tj. ty investice, jejichž cílem je rozšíření výrobní kapacity

$$I_G = I_R + I_N$$

Vládní výdaje (G)

- Stát prostřednictvím vlády nakupuje nejrůznější výrobky a služby.
- !!! Nepatří sem TRANSFEROVÉ PLATBY

Čistý export (NX)

- Dnes v podstatě nejsou uzavřené ekonomiky»
potřeba rozlišovat domácí a importované výrobky
- $NX = EX - IM$
- Hodnota NX může být záporná nebo kladná

HDP na příkladu české ekonomiky

$$\text{HDP} = C + I + G + NX$$

	Hrubý domácí produkt	=	Útraty lidí	+	Investice lidí	+	Vládní nákupy	+	Export - Import
1996	1602 mld.	=	834 mld.	+	554 mld.	+	317 mld.	-	103 mld. (784 mld. - 887 mld.)
2000	2241 mld.	=	1125 mld.	+	660 mld.	+	455 mld.	+	1 mld. (1347 mld. - 1346 mld.)
2012	3785 mld.	=	1866 mld.	+	891 mld.	+	805 mld.	+	223 mld. (2911 mld. - 2688 mld.)
II.Q 2013 (meziroční změna)	-1,3%	=	0,0%	-	3,3%	+	0,4%	+	1,6%

Výdajová metoda (výdaj=příjem)

$$\text{HDP}_{\text{FC}} = C + I_G + G + \text{NX} - T_N \quad (= \text{HDP v cenách výrobních faktorů})$$

- **Čistý domácí produkt (NDP)** = HDP po odečtení odpisů (amortizace)

$$\text{NDP} = C + I_G + G + \text{NX} - a$$

nebo také $\text{NDP} = C + I_N + G + \text{NX}$

Metody měření HDP – důchodová metoda

- vychází z důchodů (příjmů), jež plynou ek. subjektům z vlastnictví VF a jež byly použity na tvorbu HDP

$$\text{HDP} = w + i + z + n + s + a + T_N$$

w - mzdy a platy

n - renta (u zemědělců renta z půdy či pronájem nemovitosti)

i - čisté úroky

z - zisky firem

a – odpisy (amortizace)

T_N - nepřímé daně

s – příjmy ze samozaměstnání

Metody měření HNP

HNP se dá spočítat přes HDP, když k němu přičteme tzv. čisté vlastnické důchody ze zahraničí (NR):

$$\text{HNP} = \text{C} + \text{I} + \text{G} + \text{NX} + \text{NR}$$

Odečtením znehodnocení kapitálu od HNP dostaneme čistý národní produkt (NNP)

$$\text{NNP} = \text{C} + \text{I} + \text{G} + \text{NX} + \text{NR} - a$$

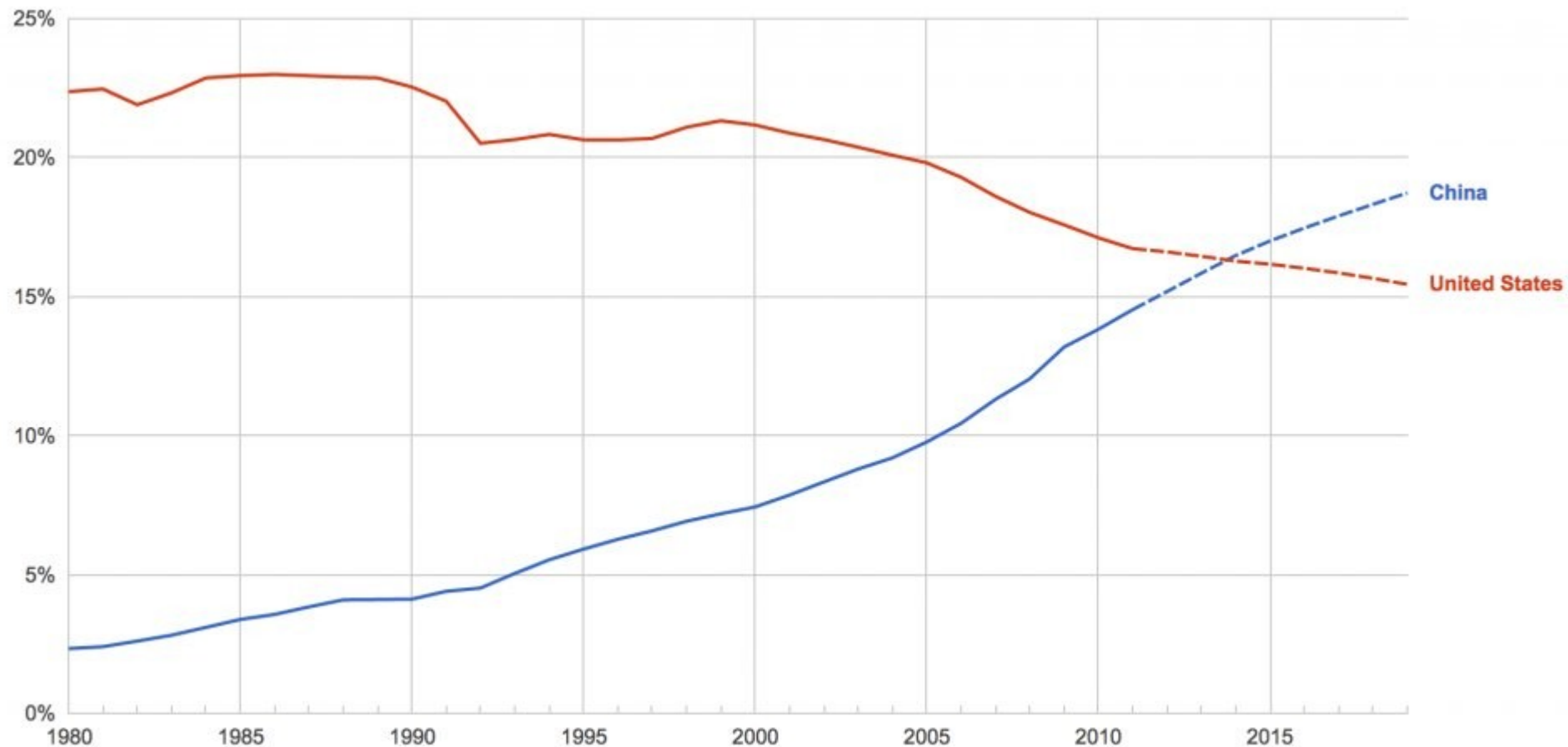
Pokud od hodnoty NNP odečteme i nepřímé daně T_N , dostaneme národní důchod (NI)=součet plateb za užití výrobních faktorů bez ohledu na to, jestli je skutečně domácnosti obdrží.

$$\text{NI} = \text{C} + \text{I} + \text{G} + \text{NX} + \text{NR} - a - T_N \quad (\text{výdajovou metodou})$$

$$\text{NI} = w + i + z + n + s \quad (\text{důchodovou metodou})$$

Podíl dvou největších ekonomik na světovém HDP

Vývoj reálného HDP/ob. v PPS – srovnání zemí EU

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Luxembourg	266	258	260	267	263	264	272	272	272	264	263	261
Ireland	136	131	132	130	133	133	138	181	178	183	191	191
Denmark	127	127	131	129	129	130	129	128	128	129	129	129
Netherlands	143	140	137	135	136	137	133	132	132	129	129	128
Austria	127	128	128	129	133	133	132	131	130	128	128	127
Germany	118	118	121	124	124	125	127	125	125	124	123	121
Sweden	129	126	128	130	130	128	127	129	124	123	121	120
Belgium	116	119	121	119	121	121	121	121	120	119	118	117
Finland	123	119	118	119	117	115	113	111	111	111	111	111
France	108	109	109	109	108	110	108	107	106	104	104	106
United Kingdom	113	110	111	108	110	111	111	111	109	108	106	105
Italy	108	108	106	105	103	100	98	97	98	98	97	95
Czechia	85	86	84	84	83	85	87	88	88	90	91	92
Spain	102	101	96	93	91	90	91	91	92	93	91	91
Slovenia	91	86	85	84	83	83	83	83	84	86	87	88
Estonia	70	65	66	72	75	77	79	77	77	79	82	84
Lithuania	64	57	61	66	71	74	76	75	76	79	81	82
Portugal	82	83	83	78	76	78	78	78	78	77	77	79
Slovakia	73	72	76	76	77	78	78	78	73	72	73	74
Hungary	64	65	66	67	66	68	69	70	68	69	71	73
Poland	56	60	63	66	68	68	68	69	69	70	71	73
Latvia	60	53	53	58	61	63	64	65	65	67	69	69
Romania	52	52	52	52	54	55	56	57	60	64	66	69
Greece	95	95	86	76	73	72	72	70	69	68	68	68
Croatia	64	63	60	60	61	60	60	60	61	62	63	65
Bulgaria	43	44	44	46	47	46	47	48	49	50	51	53

Růst reálného HDP/ob. v % – srovnání zemí EU

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EU (28 countries)	3,3	3,1	0,5	-4,3	2,1	1,8	-0,4	0,3	1,8	2,3	2	2,4
Euro area (19 countries)	3,2	3,1	0,5	-4,5	2,1	1,6	-0,9	-0,2	1,4	2,1	1,9	2,4
Bulgaria	6,9	7,3	6	-3,6	1,3	1,9	0	0,9	1,3	3,6	3,9	3,6
Czech Republic	6,9	5,6	2,7	-4,8	2,3	1,8	-0,8	-0,5	2,7	5,3	2,5	4,3
Germany	3,7	3,3	1,1	-5,6	4,1	3,7	0,5	0,5	2,2	1,7	2,2	2,2
Ireland	5	5,3	-4,4	-5	1,9	3,7	0,2	1,3	8,8	25,1	5	7,2
Greece	5,7	3,3	-0,3	-4,3	-5,5	-9,1	-7,3	-3,2	0,7	-0,3	-0,2	1,4
Spain	4,2	3,8	1,1	-3,6	0	-1	-2,9	-1,7	1,4	3,6	3,2	3
Italy	2	1,5	-1,1	-5,5	1,7	0,6	-2,8	-1,7	0,1	1	0,9	1,5
Cyprus	4,7	5,1	3,6	-2	1,3	0,4	-2,9	-5,8	-1,3	2	4,8	4,2
Luxembourg	5,2	8,4	-1,3	-4,4	4,9	2,5	-0,4	3,7	5,8	2,9	3,1	2,3
Hungary	3,9	0,4	0,9	-6,6	0,7	1,7	-1,6	2,1	4,2	3,4	2,2	4
Austria	3,5	3,7	1,5	-3,8	1,8	2,9	0,7	0	0,8	1,1	1,5	3
Poland	6,2	7	4,2	2,8	3,6	5	1,6	1,4	3,3	3,8	3	4,6
Portugal	1,6	2,5	0,2	-3	1,9	-1,8	-4	-1,1	0,9	1,8	1,6	2,7
Romania	8,1	6,9	8,3	-5,9	-2,8	2	1,2	3,5	3,4	3,9	4,8	6,9
Slovakia	8,5	10,8	5,6	-5,4	5	2,8	1,7	1,5	2,8	3,9	3,3	3,4
Finland	4,1	5,2	0,7	-8,3	3	2,6	-1,4	-0,8	-0,6	0,1	2,5	2,8
United Kingdom	2,5	2,5	-0,3	-4,2	1,7	1,6	1,4	2	2,9	2,3	1,8	1,7

Růst reálného HDP/ob. v % – srovnání zemí EU

	2017Q3	2017Q4	2018Q1	2018Q2	2018Q3	2018Q4	2019Q1	2019Q2	2019Q3	2019Q4	2020Q1	2020Q2
Euro area - 19 countries (from 2015)	0,8	0,8	0,2	0,3	0,1	0,5	0,5	0,1	0,3	0,1	-3,7	-11,8
EU (27 countries - from 2020)	0,8	0,8	0,3	0,4	0,2	0,5	0,6	0,2	0,4	0,1	-3,3	-11,4
Belgium	0,1	0,8	0,2	0,3	0,2	0,8	0,1	0,3	0,4	0,5	-3,5	-12,1
Bulgaria	0,8	0,7	0,6	0,9	1	0,8	1	0,7	0,7	0,8	0,3	-10
Czechia	0,5	0,8	0,7	0,6	0,6	0,7	0,5	0,5	0,5	0,4	-3,3	-8,7
Denmark	-0,9	0,9	1,2	0,5	0,5	0,8	0,2	1,2	0,2	0,5	-2	-6,9
Germany	0,9	0,8	-0,2	0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,5	0,3	0	-2	-9,7
Estonia	0,4	1,6	0,9	1,2	0,8	1,2	2	0,8	1,4	-0,1	-2,2	-5,6
Ireland	6,5	3,1	2,3	0,4	1,7	0,5	1	1,9	3,3	1,3	-2,1	-6,1
Greece	0,4	0,6	0,6	-0,2	0,9	0,5	0,6	0,9	0,2	-0,9	-0,7	-14
Spain	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	-5,2	-17,8
France	0,7	0,8	0,1	0,2	0,4	0,7	0,5	0,2	0,2	-0,2	-5,9	-13,8
Croatia	0,7	0,6	-0,2	2,1	0,3	0,4	1,1	0,6	0,6	0,4	-1,3	-14,9
Italy	0,4	0,5	0	0	-0,1	0,2	0,2	0,1	0	-0,2	-5,5	-12,8
Cyprus	0,9	1	1	1,3	0,6	1,1	0,3	1,1	0,6	1,2	-2,1	-11,6
Latvia	0,6	0,6	1,4	1,3	1,4	1	-0,5	0,7	0,6	0,1	-2,9	-6,5
Lithuania	1	0,9	0,7	1,1	0,9	1	1,1	0,9	0,8	1,1	-0,3	-5,5
Luxembourg	1,6	1	1,6	-0,7	0,5	0,4	0	2,2	0,4	0,4	-1,4	-7,2
Hungary	0,9	1,4	1,5	1,1	1,3	1	1,9	0,8	0,9	0,7	-0,4	-14,5
Malta	-0,2	0,5	0,1	5,4	0,2	-0,2	0,9	4,9	-2	0,5	-2,6	-11,6
Netherlands	0,7	0,8	0,5	0,6	0,2	0,4	0,5	0,4	0,3	0,5	-1,5	-8,5
Austria	0,4	0,5	1,2	0,4	0,2	0,9	0,8	-0,3	0,3	-0,5	-2,5	-12,1
Poland	1,1	1,7	1,4	1,3	1,3	0,8	1,4	0,7	1,2	0,2	-0,4	-8,9
Portugal	0,7	0,8	0,7	0,8	0,5	0,4	0,7	0,5	0,4	0,7	-3,9	-13,9
Romania	1,9	0,8	0,6	1,3	1,5	0,6	1,5	0,6	0,5	1,2	0,3	-12,3
Slovenia	0,8	2,1	0,3	1,1	1	0,8	0,5	0	0,8	0,4	-4,8	-9,6
Finland	0,5	1,2	0,1	-0,1	0,2	0,4	0,3	0,9	-0,2	-0,6	-1,4	-4,4
Sweden	1,1	0,1	0,4	0,8	-0,4	1,1	0,2	0,1	0,3	0,1	0,2	-8,3
United Kingdom	0,3	0,4	0,1	0,5	0,6	0,2	0,7	-0,1	0,5	0	-2,2	-20,4

Kritika HDP jako ukazatele

- Součet výdajů v ekonomice (peněžní toky)
- Může docházet ke zkreslení (dominance jednoho sektoru, šedá ekonomika)
- Důležitá je i dimenze udržitelnosti s ohledem na přírodní zdroje, očekávané délky života, vzdělanost obyvatelstva atd.
- Ekologické limity (viz. Kjótský protokol a USA)
- Problematika výdajů na armádu (roste G) – roste ale životní úroveň obyvatel?
- Volný čas (při obětování volného času lze více pracovat a přispívat k růstu HDP), znamená to ale růst životní úrovně?
- Růst HDP za cenu zadlužování
- Distribuce příjmů mezi obyvateli země (SAE nebo Rovníková Guinea)
- => HDP nelze vnímat jako vhodný ukazatel blahobytu, spíše jako ukazatele produkční výkonnosti a je nutné jej doplnit dalšími dodatečnými ukazateli

Alternativní ukazatele měření výkonnosti ekonomiky

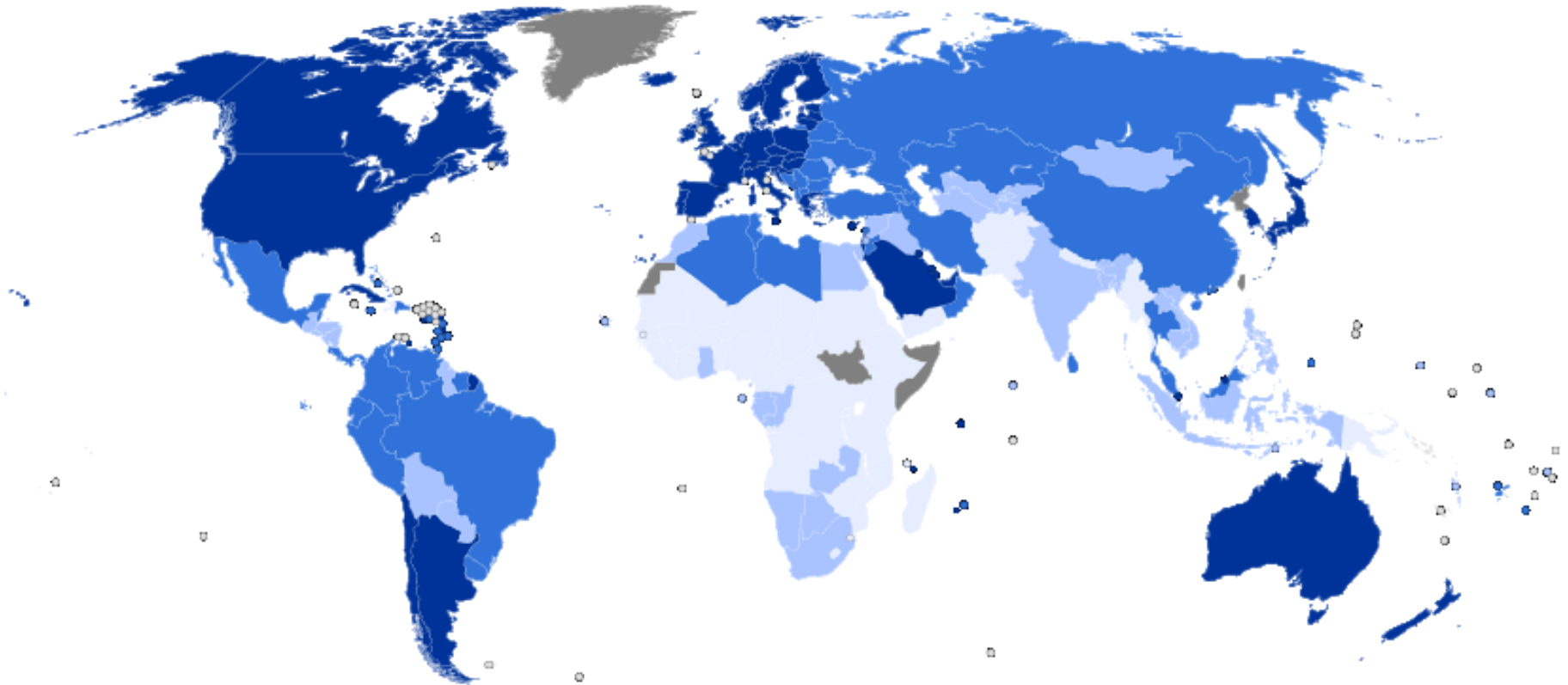
- **čistý ekonomický blahobyť** upravuje HDP o:
  - hodnotu volného času jako jednu z forem široce pojímaného bohatství
  - netržní statky to je statky vytvářené v domácnosti, například úklid,
  - kvalitu statků – mnohdy cenový vývoj ukazuje opačný směr než kvalita statků
  - stínovou (šedou) ekonomiku - zahrnuje legální aktivity, které ale neprocházejí oficiálním
  - trhem, je utajená a není evidovaná, souvisí s daňovými úniky
  - škody na životním prostředí - tzv. negativní externality, které ve skutečnosti hodnotu HDP snižují.

Alternativní ukazatele měření výkonnosti ekonomiky

■ Index lidského rozvoje (HDI):

- pro srovnání klíčových rozměrů lidského rozvoje, mezi které patří: dlouhý a zdravý život, přístup ke vzdělání a životní standard
- Součástí indexu jsou:
- Očekávaná délka života
- Délka vzdělávání
- HDP

HDI

HDI velmi vysoký (rozvinuté země); HDI vysoký (rozvojové země);
HDI střední (rozvojové země); HDI nízký (rozvojové země)